



War Horse: het ware verhaal

In de Eerste Wereldoorlog vielen miljoenen slachtoffers. Dat waren zeker niet alleen mensen. Er stierven ook grote aantallen paarden. Dit edele dier krijgt een eerbetoon in het nieuwe theaterstuk *War Horse*.

Bart Lodder is
redacteur van Kleio.

► Op de website van het museum is nog een online tentoonstelling te vinden over *War Horse*. Ga naar www.nam.ac.uk en kijk bij *online exhibitions*.

Een Amerikaanse soldaat demonstreert een gasmasker voor zijn paard, ca. 1917-1919.

In de speelfilm *War Horse* van Steven Spielberg en het gelijknamige nieuwe theaterstuk in de Nederlandse theaters staat het paard tijdens de Eerste Wereldoorlog centraal. De film en het theaterstuk zijn gebaseerd op het kinderboek van Michael Morpurgo. De hoofdrolspeler, het paard Joey, springt over loopgraven en ontwijkt kanonvuur. Haast ongeschonden overleeft hij de Eerste Wereldoorlog. In werkelijkheid stierven tijdens de oorlog vele miljoenen paarden op en om het slagveld.

Aan het begin van de oorlog in 1914 had het Britse leger maar 25 duizend paarden tot zijn beschikking. Dat was te weinig om fatsoenlijk oorlog mee te voeren. Er moest dan ook iets gebeuren: 469 duizend paarden werden in beslag genomen, gekocht in Engeland of

overgescheept vanuit Amerika. De dieren werden in twee groepen verdeeld. Driekwart van de dieren kreeg het stempel trekpaard en werd ingezet voor het vervoer en de bevoorrading van de troepen. Het andere deel was bestemd voor de soldaten.



De soldaten moesten niet alleen voor zichzelf, maar ook voor hun paard zorgen. Tot vorig jaar was in het National Army Museum in Londen een tentoonstelling te zien over de band tussen man en paard tijdens de Eerste Wereldoorlog: *War Horse: Fact & Fiction*¹. Daarin werd getoond hoe soldaten met de paarden om moesten gaan tijdens de oorlog: 'Wrijf iedere dag de oren schoon en reinig de neusgaten met water en azijn.' De paarden werden om hygiënische redenen ook kaalgeschoren. Helaas was het een grote opgave om de dieren aan het front van voldoende voedsel en zorg te voorzien.

Levensduur

'Deze zien er sterk uit, die houden het wel een maand of twee vol', is een uitspraak van een Duitse



In Parijs worden paarden in beslag genomen om dienst te doen in de Eerste Wereldoorlog. Foto dateert van ca. 1914-1915.

Onder: Reservisten op weg naar Verdun moesten te paard een rivier oversteken. Foto uit National Geographic Magazine, april 1917.

soldaat in de film *War Horse*. Maar de gemiddelde levensduur van paarden tijdens de oorlog lag zelfs nog lager: rond de vijf weken. In de winter stierven deze gladgeschoren paarden met hele groepen tegelijk van de kou. Pas aan het einde van de oorlog kwamen de Britten erachter dat één en één twee is; dat het kaalscheren misschien iets te maken had met het hoge sterftecijfer bij de paarden. Naast de kou en de voedseltekorten zijn de gevechten op het slagveld verschrikkelijk. 'Ik wist niet dat paarden konden gillen, maar ze kunnen het. Er was een bloedbad.

War Horse

Het theaterstuk *War Horse* gaat in Nederland op 14 juni in première. In het stuk wordt gebruikgemaakt van een bijzondere pop, die het paard voorstelt. De film van Spielberg is onder andere verkrijgbaar bij Bol.com voor € 7,99.

Engelsen, Duitsers en dieren, dood of stervende, ze lagen overal', schreef een soldaat later. De paarden hadden het zwaar. Ze werden getroffen door machinegeweren en granaten, leden aan verschrikkelijke ziektes als schurft, stierven van de kou,

honger, uitputting of door het eten van door mosterdgas vergiftigd gras. Tijdens de Eerste Wereldoorlog stierven in totaal tussen de zes en acht miljoen paarden aan beide kanten van het front. *War Horse* is dus met recht een fictief verhaal. ■

